

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/16/12/95

OPINIE O POLSKIEJ DEMOKRACJI I UPRAWNIENIACH PREZYDENTA

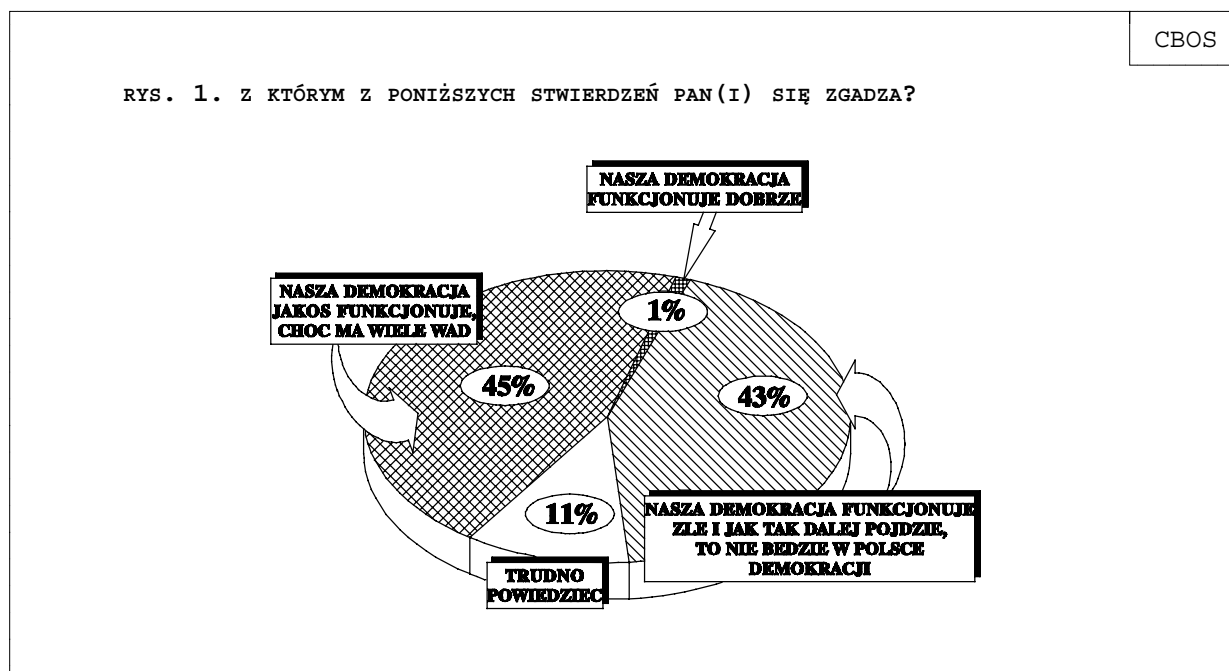
KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, STYCZEŃ '95

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Rok 1994 obfitował w liczne spięcia i konflikty między centralnymi organami władzy państwowej. Ich tłem były w przeważającej mierze różnice w interpretacji ich konstytucyjnych uprawnień. Pojawia się zatem pytanie, w jakim stopniu wpłynęło to na społeczną ocenę funkcjonowania demokracji w Polsce oraz na opinie dotyczące podstawowych rozwiązań ustrojowych¹.

Zdania na temat funkcjonowania demokracji w naszym kraju są podzielone, a oceniający ją optymistycznie mają bardzo niewielką (na granicy błędu statystycznego) przewagę nad pesymistami uważającymi jej upadek za realny (rys. 1).

¹ Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia" (54) przeprowadzono 3-7 listopada '94 na 1237-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Opinie o funkcjonowaniu demokracji w Polsce związane są ze statusem społeczno-zawodowym badanych. Ogólnie rzecz biorąc, lepsze od pozostałych zdanie o polskiej demokracji mają respondenci zajmujący najwyższe miejsce w strukturze społecznej, tzn. osoby legitymujące się wyższym wykształceniem, wykonujący zawody tradycyjnie uznawane za inteligenckie, a także prywatni przedsiębiorcy oraz ci, którzy uzyskują najwyższe dochody *per capita*.

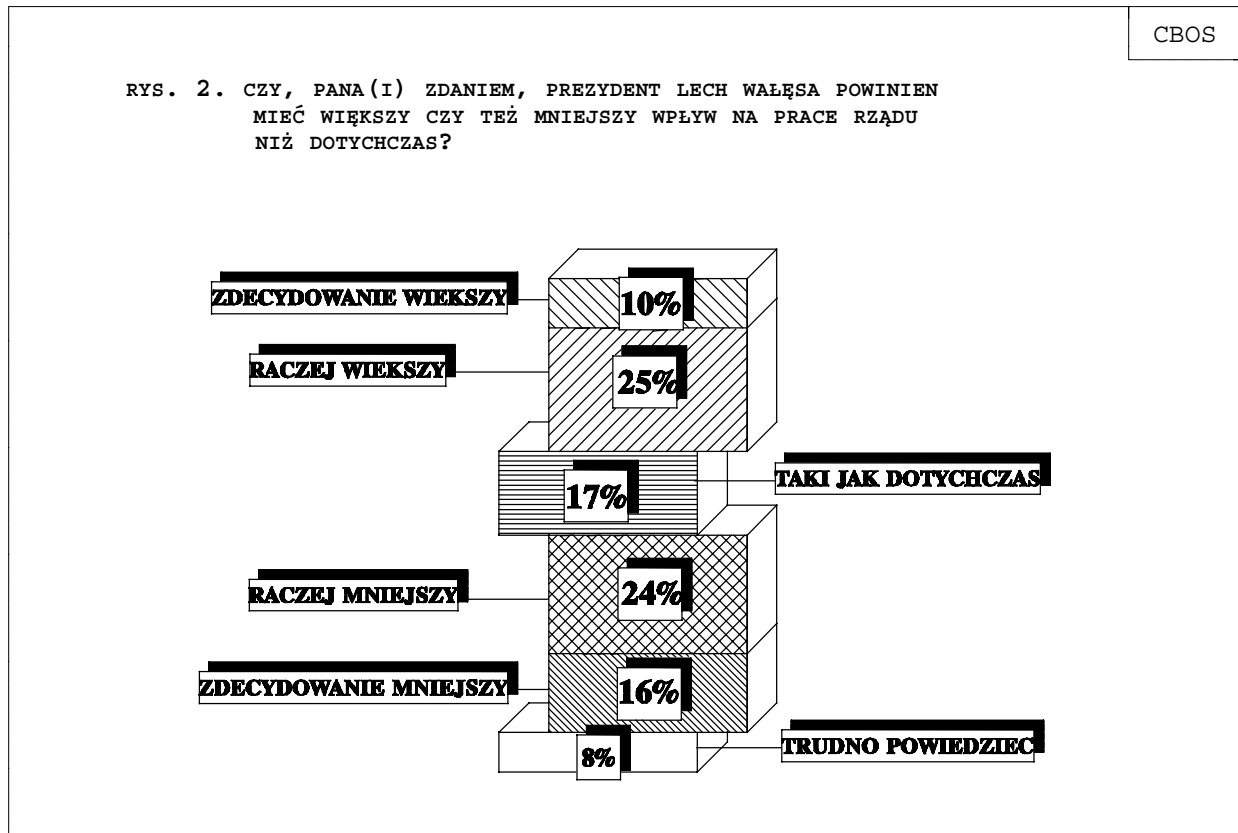
Interesowało nas, w jakim stopniu na postrzeganie demokracji wpłynęły wydarzenia ostatniego roku? Okazuje się, że ocena jej funkcjonowania jest od jesieni 1992 roku zadziwiająco stabilna (tab. 1). Daje się zauważyć pewną poprawę ocen w porównaniu z czerwcem 1993 roku, tzn. z okresem bezpośrednio po rozwiązaniu Sejmu pierwszej kadencji. Nie ma więc oznak, by ostatnie spory "na górze" pogorszyły obraz polskiej demokracji w oczach społeczeństwa.

Tabela 1

w procentach

Ocena demokracji w Polsce	Wskazania respondentów według terminów badań		
	X '92	VI '93	XI '94
Nasza demokracja funkcjonuje dobrze	1	1	1
Nasza demokracja jakoś funkcjonuje, choć ma wiele wad	40	41	45
Nasza demokracja funkcjonuje źle i, jak tak dalej pójdzie, to nie będzie w Polsce demokracji	43	48	43
Trudno powiedzieć	16	10	10

W roku 1994 konflikty na scenie politycznej ogniskowały się przede wszystkim wokół problemu uprawnień prezydenta. Lech Wałęsa niejednokrotnie publicznie oświadczał, że jego możliwości wpływania na bieg spraw w kraju są za małe. Czy opinię tę podzielają badani?

Za rozszerzeniem wpływu prezydenta na prace rządu opowiedziało się 35% badanych, natomiast 40% jest temu przeciwnych.

Głębsze analizy wykazały jednak, że między opiniami o funkcjonowaniu demokracji w Polsce a poglądami na temat zakresu władzy prezydenta występuje dość słaby związek (por. tab. 2). Pogląd, że demokracja w Polsce szwankuje, nie wiąże się zatem z postawą proprezydencką. Innymi słowy, respondenci, którzy uważają, że demokracja w Polsce funkcjonuje źle, częściej nie wierzą w silną władzę prezydencką. Zdają się oni postrzegać prezydenta raczej jako przyczynę złego funkcjonowania demokracji niż remedium na jej problemy.

Tabela 2

w procentach

Z którym z poniższych stwierdzeń Pan(i) się zgadza?	Czy Pana(i) zdaniem Lech Wałęsa powinien mieć większy czy też mniejszy wpływ na prace rządu niż dotychczas?			
	Większy	Taki sam	Mniejszy	Trudno powiedzieć
Nasza demokracja jakoś funkcjonuje	34	23	38	5
Nasza demokracja funkcjonuje źle	36	13	44	7

Zdaniem ankietowanych, spośród podstawowych instytucji władzy centralnej największy wpływ na sprawy kraju powinien mieć Sejm (tab. 3). Prezydent najczęściej postrzegany jest jako instytucja, która powinna mieć najmniejszy wpływ.

Tabela 3

w procentach

<i>Oto trzy karty. Umieszczono na nich nazwę instytucji sprawującej władzę w Polsce. Proszę je ułożyć w taki sposób, by na górze znajdowała się instytucja, która, według Pana(i), powinna mieć największy wpływ na sprawy w Polsce, a na dole instytucja, która powinna mieć najmniejszy wpływ na sprawy w Polsce.</i>			
Umieszczenie karty z nazwą danej instytucji	Sejm	Rząd	Prezydent
U góry	41	21	27
W środku	24	39	23
Na dole	21	26	37
Na tym samym poziomie	9	9	8
Trudno powiedzieć	5	5	5

W ciągu ostatniego półrocza zmniejszył się odsetek osób uważających, że rząd powinien mieć najwięcej władzy, jednocześnie zaś nieznacznie zwiększył się odsetek tych, którzy opowiadają się za zwiększeniem władzy prezydenta (tab. 4).

Tabela 4

w procentach

<i>Oto trzy karty. Umieszczono na nich nazwę instytucji sprawującej władzę w Polsce. Proszę je ułożyć w taki sposób, by na górze znajdowała się instytucja, która, według Pana(i), powinna mieć największy wpływ na sprawy w Polsce, a na dole instytucja, która powinna mieć najmniejszy wpływ na sprawy w Polsce.</i>							
Umiejscowienie karty z napisem:	Wskazania respondentów według terminów badań						
	I '92	V '92	I '93	VII '93	XI '93	IV '94	XI '94
Sejm							
U góry	43	40	31	30	42	39	41
W środku	24	26	25	24	29	29	24
Na dole	22	25	31	31	17	21	21
Rząd							
U góry	25	23	26	24	25	26	21
W środku	38	34	35	32	24	37	39
Na dole	27	33	26	28	37	25	26
Prezydent							
U góry	23	29	31	33	24	25	28
W środku	26	30	27	28	32	22	22
Na dole	40	31	28	25	30	41	37

Zmiany opinii o wpływie poszczególnych instytucji władzy wiążą się zwykle ze zmianami oceny ich bieżącej działalności, które następują wraz z rosnącą dezaprobatą działalności rządu. Być może bardziej precyzyjnym i mniej związanym z aktualnymi wydarzeniami sposobem określenia preferencji respondentów dotyczących systemu politycznego jest pytanie o zakres i charakter władzy prezydenta (tab. 5).

Tabela 5

w procentach

Proszę powiedzieć, czy wolał(a)by Pan(i), aby:	Wskazania respondentów według terminów badań:		
	X '92	VI '93	XI '94
- prezydent kierował bezpośrednio rządem	10	11	11
- prezydent nie kierował bezpośrednio rządem, ale miał dużo władzy w Polsce	48	47	38
- prezydent nie kierował rządem i miał niewielką władzę w kraju	23	17	29
Jest mi to obojętne	10	14	15
Trudno powiedzieć	9	12	7

Pierwsza z przedstawionych respondentom opcji nawiązuje do klasycznego modelu prezydenckiego w stylu amerykańskim. Chyba jest to też opcja, do której dąży Lech Wałęsa. Opowiada się za nią niewielki odsetek respondentów (11%). Druga możliwość odzwierciedla, najogólniej rzecz biorąc, system prezydencki w wersji francuskiej i jest najbliższa istniejącemu w Polsce stanowi rzeczy. Ten model wskazuje 38% ankietowanych. Za trzecią opcją, która odpowiada klasycznemu systemowi parlamentarno-gabinetowemu, opowiada się 29% badanych.

Interpretując powyższe dane trzeba wziąć pod uwagę, iż na odpowiedzi respondentów mogły mieć wpływ skłonności do wybierania opcji pośrednich i kompromisowych, sympatia lub niechęć do konkretnych osób sprawujących obecnie władzę czy też obawa przed nowymi, nie sprawdzonymi w polskiej rzeczywistości rozwiązaniami. Pamiętając o tym możemy stwierdzić, że za systemem francuskim opowiedziało się nieco więcej ankietowanych niż za modelem parlamentarno-gabinetowym.

Potwierdzenie takiej wizji ustroju politycznego Polski znajdujemy w odpowiedziach na kolejne pytanie, które dotyczy głównych kompetencji prezydenta (tab. 6). Zdecydowana większość (80%) uważa, że do jego zadań należą przede wszystkim funkcje reprezentacyjne głowy państwa. Jednak - wbrew obecnym aspiracjom Lecha Wałęsy - tylko niewielki odsetek

badanych jest zdania, że w gestii urzędu prezydenckiego powinno znaleźć się kierowanie pracą ministerstw, np. w takich dziedzinach, jak polityka zagraniczna (13%), armia (9%) i służba bezpieczeństwa (6%). Od blisko dwóch lat opinia ta nie ulega zmianom.

Tabela 6

w procentach

Czym przede wszystkim powinien zajmować się prezydent?	Wskazania respondentów według terminów badań		
	X '92	VI '93	XI '94
Reprezentować państwo polskie	86	83	80
Dbać o interesy ludzi pracy	54	61	62
Kontrolować pracę rządu	47	49	40
Rozwiązywać konflikty społeczne	20	25	32
Pośredniczyć między rządem a Sejmem	38	34	31
Kierować polityką zagraniczną	14	17	13
Kierować armią	13	8	9
Kierować pracą służb bezpieczeństwa kraju	8	6	6
Trudno powiedzieć	2	2	3

★

★ ★

Listopadowe badanie poświęcone było sprawom dość skomplikowanym. Starano się uwzględnić w nim różne punkty widzenia, odzwierciedlające istotę konfliktu "na górze", zogniskowanego wokół uprawnień najwyższych organów władzy. Wydaje się, że spośród dwóch modeli przyznających instytucji prezydenta skrajnie różny zakres władzy bardziej popularny jest w społeczeństwie model parlamentarno-gabinetowy niż system prezydencki w stylu amerykańskim. Największym jednak uznaniem cieszy się rozwiązanie pośrednie, najbliższe naszej rzeczywistości, czyli system prezydencki w stylu francuskim.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. bielsko-podlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Oto trzy karty. Umieszczono na nich nazwę instytucji sprawującej władzę w Polsce. Proszę je ułożyć w taki sposób, by na górze znajdowała się instytucja, która według Pana(i) powinna mieć największy wpływ na sprawy w Polsce.

	SEJM					(%)
	U góry	W środku	Na dole	Na tym samym poziomie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	41	24	21	9	5	1235
Płeć						
Mężczyźni	47	24	19	7	3	588
Kobiety	35	24	24	10	7	647
Wiek						
do 24 lat	44	18	30	8	1	135
25-34	35	26	27	7	4	203
35-44	40	25	23	9	3	280
45-54	49	26	16	7	2	240
55-64	42	20	21	7	10	201
65 lat i więcej	34	28	14	15	11	176
Miejsce zamieszkania						
Wieś	39	23	22	10	6	466
Miasto do 20 tys.	42	22	22	12	2	142
od 21 do 100 tys.	41	28	20	6	6	262
101-500 tys.	39	28	20	8	4	233
501 tys. i więcej mieszk.	46	19	24	8	3	132
Region						
Północny	37	30	24	8	1	144
Zachodni	43	20	25	8	4	125
Środkowozachodni	50	24	15	6	4	173
Środkowy	43	22	17	11	7	233
Wschodni	42	23	27	3	4	148
Południowo-wschodni	35	27	24	12	2	193
Południowo-zachodni	36	23	21	10	10	219
Wykształcenie						
Podstawowe	33	26	22	11	9	442
Zasadnicze zawodowe	42	24	23	8	3	322
Średnie	45	23	21	8	2	373
Wyższe	58	22	15	5	0	99
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	56	19	14	11	0	74
Prac. umysł. niż. szczebla	49	20	20	7	3	107
Pracownicy fiz.- umysł.	41	26	30	3	0	59
Robotnicy wykwalifikowani	43	26	23	5	4	156
Robotnicy niewykwalifik.	46	24	21	7	1	62
Rolnicy	31	28	21	10	9	107
Prywatni przedsiębiorcy	38	28	26	5	3	79
Bierni zawodowo						
Renciści i emeryci	41	22	18	11	8	392
Uczniowie i studenci	40	19	19	18	3	38
Bezrobotni	35	28	27	5	4	91
Gospodynie domowe i inni	24	25	31	14	7	66
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 1250 tys. zł	36	23	24	11	6	341
1250 tys. - 1999 tys.	37	20	27	7	9	268
2000 tys. - 2749 tys.	43	26	18	10	3	321
2750 tys. - 3249 tys.	40	29	19	7	5	117
3250 tys. i powyżej	61	22	12	5	0	146
Ocena własnych war. mater.						
Złe	36	22	23	10	9	501
Średnie	43	24	21	8	3	562
Dobre	45	29	19	6	1	172
Zainteresowanie polityką						
Duże	53	29	13	2	2	131
Średnie	45	24	22	7	1	533
Małe lub żadne	34	23	23	12	9	571
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	32	26	30	6	6	79
Raz w tygodniu	38	24	23	9	5	694
Kilka razy w roku	44	25	20	7	4	344
W ogóle nie uczestniczy	50	22	14	10	4	118
Poglądy polityczne						
Lewica	53	24	17	5	1	245
Centrum	45	26	20	7	2	394
Prawica	30	32	28	9	1	257
Trudno powiedzieć	36	17	21	13	14	337

Tabela 2. Oto trzy karty. Umieszczono na nich nazwę instytucji sprawującej władzę w Polsce. Proszę je ułożyć w taki sposób, by na górze znajdowała się instytucja, która według Pana(i) powinna mieć największy wpływ na sprawy w Polsce.

	PREZYDENT				(%)	
	U góry	W środku	Na dole	Na tym samym poziomie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	28	22	37	8	5	1235
Płeć						
Mężczyźni	28	23	39	7	3	588
Kobiety	27	22	35	9	7	647
Wiek						
do 24 lat	25	34	33	7	1	135
25-34	34	19	34	8	4	203
35-44	32	21	37	8	3	280
45-54	21	28	43	6	2	240
55-64	25	23	35	7	10	201
65 lat i więcej	27	13	36	13	11	176
Miejsce zamieszkania						
Wieś	29	22	33	10	6	466
Miasto do 20 tys.	29	21	37	11	3	142
od 21 do 100 tys.	26	24	39	4	7	262
101-500 tys.	24	22	43	7	5	233
501 tys. i więcej mieszk.	29	26	37	6	2	132
Region						
Północny	33	18	38	9	2	144
Zachodni	31	26	34	4	5	125
Środkowo-zachodni	15	22	50	8	4	173
Środkowy	31	21	33	8	6	233
Wschodni	30	20	41	4	4	148
Południowo-wschodni	32	22	31	12	2	193
Południowo-zachodni	23	26	33	7	10	219
Wykształcenie						
Podstawowe	32	18	31	9	9	442
Zasadnicze zawodowe	25	28	36	8	3	322
Średnie	25	25	40	7	2	373
Wyższe	23	13	55	8	2	99
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	23	14	53	11	0	74
Prac. umysł. niż. szczebla	24	16	49	7	3	107
Pracownicy fiz.- umysł.	31	33	30	6	0	59
Robotnicy wykwalifikowani	28	25	37	6	4	156
Robotnicy niewykwalifik.	22	24	44	9	1	62
Rolnicy	34	14	35	9	9	107
Prywatni przedsiębiorcy	32	30	29	6	3	79
Bierni zawodowo						
Renciści i emeryci	24	24	35	9	8	392
Uczniowie i studenci	8	36	36	17	3	38
Bezrobotni	33	21	36	5	4	91
Gospodynie domowe i inni	47	19	22	6	7	66
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 1250 tys. zł	30	21	33	10	6	341
1250 tys. - 1999 tys.	29	24	31	8	8	268
2000 tys. - 2749 tys.	26	25	36	9	3	321
2750 tys. - 3249 tys.	28	16	44	6	6	117
3250 tys. i powyżej	16	24	56	5	0	146
Ocena własnych war. mater.						
Złe	26	23	32	10	9	501
Średnie	28	22	40	7	3	562
Dobre	30	22	43	4	1	172
Zainteresowanie polityką						
Duże	26	21	45	6	2	131
Średnie	29	24	40	5	2	533
Małe lub żadne	26	22	32	11	9	571
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	35	31	19	8	7	79
Raz w tygodniu	29	21	36	8	6	694
Kilka razy w roku	24	26	39	8	4	344
W ogóle nie uczestniczy	23	18	47	9	4	118
Poglądy polityczne						
Lewica	14	23	56	6	1	245
Centrum	28	20	42	7	3	394
Prawica	46	28	18	7	1	257
Trudno powiedzieć	23	21	30	12	14	337

Tabela 3. Oto trzy karty. Umieszczono na nich nazwę instytucji sprawującej władzę w Polsce. Proszę je ułożyć w taki sposób, by na górze znajdowała się instytucja, która według Pana(i) powinna mieć największy wpływ na sprawy w Polsce.

	RZĄD (%)					Liczba osób
	U góry	W środku	Na dole	Na tym samym poziomie	Trudno powiedzieć	
Ogółem	21	39	27	9	5	1235
Płeć						
Mężczyźni	17	41	30	9	3	588
Kobiety	24	37	23	9	7	647
Wiek						
do 24 lat	23	40	29	7	1	135
25-34	22	40	24	9	4	203
35-44	21	39	25	13	3	280
45-54	22	38	32	6	2	240
55-64	17	38	26	8	10	201
65 lat i więcej	18	37	24	9	11	176
Miejsce zamieszkania						
Wieś	18	40	26	10	6	466
Miasto do 20 tys.	20	39	27	11	3	142
od 21 do 100 tys.	24	35	28	6	7	262
101-500 tys.	27	38	23	8	5	233
501 tys. i więcej mieszk.	14	45	29	8	3	132
Region						
Północny	23	40	26	9	2	144
Zachodni	19	40	28	7	5	125
Środkowo-zachodni	26	40	22	8	4	173
Środkowy	11	39	32	11	7	233
Wschodni	20	49	23	4	4	148
Południowo-wschodni	22	37	28	11	2	193
Południowo-zachodni	25	31	25	9	10	219
Wykształcenie						
Podstawowe	18	36	26	10	10	442
Zasadnicze zawodowe	25	35	29	7	4	322
Średnie	22	40	27	9	2	373
Wyższe	13	57	20	8	2	99
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	12	52	20	15	0	74
Prac. umysł. niż. szczebla	18	52	19	8	3	107
Pracownicy fiz.- umysł.	26	33	33	8	0	59
Robotnicy wykwalifikowani	22	39	30	5	4	156
Robotnicy niewykwalifik.	27	38	24	10	1	62
Rolnicy	18	41	23	9	9	107
Prywatni przedsiębiorcy	24	31	37	5	3	79
Bierni zawodowo						
Renciści i emeryci	19	36	27	9	8	392
Uczniowie i studenci	28	24	27	19	3	38
Bezrobotni	22	40	27	7	4	91
Gospodynie domowe i inni	19	37	23	12	8	66
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 1250 tys. zł	20	40	23	10	6	341
1250 tys. - 1999 tys.	22	37	24	8	9	268
2000 tys. - 2749 tys.	20	35	33	9	3	321
2750 tys. - 3249 tys.	22	41	23	8	6	117
3250 tys. i powyżej	18	50	25	6	1	146
Ocena własnych war. mater.						
Złe	21	35	25	9	9	501
Średnie	20	41	27	9	3	562
Dobre	20	42	30	7	1	172
Zainteresowanie polityką						
Duże	19	41	34	4	2	131
Średnie	19	43	28	8	2	533
Małe lub żadne	22	35	23	11	9	571
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	22	29	36	6	7	79
Raz w tygodniu	21	40	25	9	6	694
Kilka razy w roku	22	37	28	8	4	344
W ogóle nie uczestniczy	16	43	26	10	4	118
Poglądy polityczne						
Lewica	28	46	19	6	1	245
Centrum	19	43	26	9	3	394
Prawica	18	30	42	9	1	257
Trudno powiedzieć	18	35	22	11	14	337

Tabela 4. Czy, Pana(i) zdaniem, prezydent Lech Wałęsa powinien mieć większy czy też mniejszy wpływ na pracę rządu niż dotychczas? 1 - Większy; 2 - Tak jak dotychczas; 3 - Mniejszy

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	34	18	40	8	1235
Płeć					
Mężczyźni	36	16	42	5	588
Kobiety	32	19	38	11	647
Wiek					
do 24 lat	38	21	37	5	135
25-34	34	19	42	5	203
35-44	39	16	39	6	280
45-54	28	17	47	8	240
55-64	37	16	36	10	201
65 lat i więcej	28	20	34	18	176
Miejsce zamieszkania					
Wieś	36	17	35	12	467
Miasto do 20 tys.	26	25	42	6	142
od 21 do 100 tys.	35	18	43	5	261
101-500 tys.	31	15	45	9	233
501 tys. i więcej mieszk.	42	16	37	5	132
Region					
Północny	45	13	32	10	144
Zachodni	27	21	44	9	125
Środkowo-zachodni	27	16	49	8	173
Środkowy	32	22	37	9	233
Wschodni	36	21	38	5	149
Południowo-wschodni	40	14	37	9	193
Południowo-zachodni	32	16	44	8	218
Wykształcenie					
Podstawowe	37	18	31	14	441
Zasadnicze zawodowe	37	15	41	7	322
Średnie	31	20	44	6	373
Wyższe	23	14	63	1	100
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	26	16	58	1	74
Prac. umysł. niż. szczebla	27	23	41	9	107
Pracownicy fiz. - umysł.	39	13	42	6	59
Robotnicy wykwalifikowani	37	14	43	6	156
Robotnicy niewykwalifik.	35	27	35	3	62
Rolnicy	29	25	32	14	107
Prywatni przedsiębiorcy	39	18	38	5	79
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	31	18	39	12	392
Uczniowie i studenci	27	10	52	11	38
Bezrobotni	51	8	38	4	91
Gospodynie domowe i inni	46	17	28	10	66
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 1250 tys. zł	40	16	35	9	341
1250 tys. - 1999 tys.	36	19	35	10	268
2000 tys. - 2749 tys.	34	17	41	8	321
2750 tys. - 3249 tys.	28	19	44	9	117
3250 tys. i powyżej	22	18	56	3	146
Ocena własnych war. mater.					
Złe	35	15	39	11	501
Średnie	36	19	38	7	562
Dobre	27	20	47	6	172
Zainteresowanie polityką					
Duże	29	14	54	2	131
Średnie	36	17	42	4	533
Małe lub żadne	33	19	34	14	571
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	47	20	22	11	79
Raz w tygodniu	38	17	37	8	694
Kilka razy w roku	26	21	45	8	344
W ogóle nie uczestniczy	25	12	53	9	118
Poglądy polityczne					
Lewica	16	14	68	1	246
Centrum	34	22	39	5	394
Prawica	54	14	28	5	257
Trudno powiedzieć	33	17	30	20	336

Tabela 5. Proszę powiedzieć, czy wolał(a)by Pan(i), aby: 1 - prezydent kierował bezpośrednio rządem; 2 - prezydent nie kierował bezpośrednio rządem, ale miał dużo władzy w kraju; 3 - prezydent nie kierował rządem i miał niewielką władzę w kraju; 4 - Jest mi to obojętne

	(%)					
	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	11	38	29	15	7	1236
Płeć						
Mężczyźni	12	40	32	10	6	588
Kobiety	10	36	26	19	8	648
Wiek						
do 24 lat	14	42	25	18	2	135
25-34	12	42	28	13	6	203
35-44	14	39	33	11	3	280
45-54	6	42	33	11	8	240
55-64	13	32	25	20	9	201
65 lat i więcej	6	29	28	22	15	176
Miejsce zamieszkania						
Wieś	10	35	24	20	10	467
Miasto do 20 tys.	10	43	25	12	9	142
od 21 do 100 tys.	14	38	33	10	5	262
101-500 tys.	9	41	33	15	2	233
501 tys. i więcej mieszk.	11	38	35	9	7	132
Region						
Północny	12	44	23	16	5	144
Zachodni	11	40	31	13	5	125
Środkowo-zachodni	5	32	41	11	10	173
Środkowy	11	39	26	13	11	233
Wschodni	11	42	19	19	9	149
Południowo-wschodni	14	34	29	17	6	193
Południowo-zachodni	12	36	32	17	3	219
Wykształcenie						
Podstawowe	11	32	23	22	12	442
Zasadnicze zawodowe	14	39	29	13	5	322
Średnie	9	45	31	12	3	373
Wyższe	8	33	52	4	3	100
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	4	36	51	5	4	74
Prac.umysł.niż.szczebła	8	46	28	18	1	107
Pracownicy fiz.- umysł.	10	36	34	16	4	59
Robotnicy wykwalifikowani	12	38	36	8	7	156
Robotnicy niewykwalifik.	9	38	26	22	5	62
Rolnicy	11	43	16	22	8	107
Prywatni przedsiębiorcy	15	48	22	8	7	79
Bierni zawodowo						
Renciści i emeryci	9	34	29	17	11	393
Uczniowie i studenci	4	50	33	13	0	38
Bezrobotni	23	33	27	11	6	91
Gospodynie domowe i inni	19	33	19	22	6	66
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 1250 tys.zł	11	34	24	23	9	341
1250 tys. - 1999 tys.	14	39	26	14	7	268
2000 tys. - 2749 tys.	10	41	31	12	5	321
2750 tys. - 3249 tys.	7	40	32	14	7	118
3250 tys. i powyżej	9	36	43	8	4	146
Ocena własnych war. mater.						
Złe	10	35	28	18	8	501
Średnie	11	38	30	14	7	563
Dobre	14	45	29	9	4	172
Zainteresowanie polityką						
Duże	8	36	53	3	1	131
Średnie	14	45	28	10	3	533
Małe lub żadne	9	32	25	22	12	571
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	13	47	10	18	12	79
Raz w tygodniu	13	39	25	16	8	694
Kilka razy w roku	8	40	36	11	5	344
W ogóle nie uczestniczy	9	23	48	14	5	118
Poglądy polityczne						
Lewica	7	30	51	9	2	246
Centrum	12	39	30	14	5	394
Prawica	16	50	20	10	4	257
Trudno powiedzieć	9	32	20	24	15	337

Tabela 6. Z którym z poniższych stwierdzeń Pan(i) się zgadza? 1 - Nasza demokracja funkcjonuje dobrze; 2 - Nasza demokracja funkcjonuje źle i jak tak dalej pójdzie, to nie będzie w Polsce demokracji (%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	46	43	10	1236
Płeć				
Mężczyźni	51	44	5	588
Kobiety	42	43	15	648
Wiek				
do 24 lat	48	43	8	135
25-34	54	37	9	203
35-44	47	50	3	280
45-54	43	51	5	240
55-64	43	40	17	201
65 lat i więcej	41	34	25	176
Miejsce zamieszkania				
Wieś	41	41	18	467
Miasto do 20 tys.	46	46	8	142
od 21 do 100 tys.	44	50	6	262
101-500 tys.	55	41	5	233
501 tys. i więcej mieszk.	54	40	6	132
Region				
Północny	44	48	8	144
Zachodni	44	48	8	125
Środkowo-zachodni	45	46	9	173
Środkowy	51	34	15	233
Wschodni	51	37	12	149
Południowo-wschodni	44	43	13	193
Południowo-zachodni	44	50	6	219
Wykształcenie				
Podstawowe	38	40	22	442
Zasadnicze zawodowe	45	49	5	322
Średnie	52	44	4	373
Wyższe	64	35	1	100
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	56	43	1	74
Prac.umysł.niż.szczebła	56	43	2	107
Pracownicy fiz.-umysł.	39	56	6	59
Robotnicy wykwalifikowani	47	46	6	156
Robotnicy niewykwalifik.	51	44	5	62
Rolnicy	39	45	16	107
Prywatni przedsiębiorcy	56	41	4	79
Bierni zawodowo				
Rencisci i emeryci	44	40	16	393
Uczniowie i studenci	55	41	5	38
Bezrobotni	46	43	11	91
Gospodynie domowe i inni	34	48	19	66
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 1250 tys.żł	39	46	15	341
1250 tys. - 1999 tys.	41	48	11	268
2000 tys. - 2749 tys.	49	42	9	321
2750 tys. - 3249 tys.	53	40	7	118
3250 tys. i powyżej	62	34	4	146
Ocena własnych war. mater.				
Źle	34	53	13	501
Średnie	52	38	10	563
Dobre	61	35	4	172
Zainteresowanie polityką				
Duże	57	40	2	131
Średnie	51	45	4	533
Małe lub żadne	39	43	18	571
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	43	44	13	79
Raz w tygodniu	45	43	13	694
Kilka razy w roku	50	45	5	344
W ogóle nie uczestniczy	45	44	10	118
Poglądy polityczne				
Lewica	45	50	5	246
Centrum	56	38	6	394
Prawica	50	45	6	257
Trudno powiedzieć	34	43	23	337